

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee aramus teemal „Üksikisikute isikliku vara liikmesriigist alalise sissetoomise suhtes kohaldatava maksuvabastuse kohta” (kodifitseeritud versioon)

KOM(2008) 376 lõplik — 2008/0120 (COD)

(2009/C 77/31)

18. juunil otsustas Euroopa Liidu Nõukogu vastavalt EÜ asutamislepingu artiklile 262 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

„Üksikisikute isikliku vara liikmesriigist alalise sissetoomise suhtes kohaldatava maksuvabastuse kohta (kodifitseeritud versioon)”.

Kuna komitee nõustub täielikult ettepaneku sisuga ning ei soovi teha selle kohta ühtegi märkust, otsustas komitee täiskogu 447. istungjärgul 17. ja 18. septembril 2008 (17. septembri 2008 istungil) ühehäälselt esitada kõnealuse ettepaneku kohta pooldava arvamuse.

Brüssel, 17. september 2008

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Dimitris DIMITRIADIS

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee aramus teemal „ELi Aafrika strateegia”

(2009/C 77/32)

Arengu- ja humanitaarabi volinik Louis Michel taotles 11. juuli 2007. aasta kirjas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteelt ettevalmistava arvamuse koostamist järgmises küsimuses:

„ELi Aafrika strateegia”.

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav välissuhete sektsioon võttis arvamuse vastu 17. juulil 2008. Raportöör oli Gérard Dantin.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 447. istungjärgul 17.–18. septembril 2008 (18. septembri koosolekul) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 89 liiget.

1. Järeldused ja soovitused

1.1 Üleilmastumine on toonud kaasa **vajaduse Euroopa ja Aafrika suhteid oluliselt edasi arendada, vältides minevikus tehtud vigu**. Eeskätt on vaja sõlmida võrdsetel õigustel ja kohustustel põhinev partnerlussuhe. Aastakümneid kestnud koostööst ja osutatud arenguabist hoolimata on vaesus Aafrikas suurenemas ja süvenemas: valesti juhitud majanduskasvu tulemused, mida iseloomustab loodud töökohtade väike arv, on ebaühtlaselt jaotunud ja seega ebavõrdsust veelgi süvendanud; üle 55 % Sahara-tagusest elanikkonnast peab ajama läbi vähem kui ühe dollariga päevas; üle 70 % töökohtadest kuulub mitteametlikku sektorisse ja üle 57 % neist on põllumajanduses. Tulemuseks on olukord, kus inimväärseid ja tootlikke töökohti on äärmiselt vähe.

1.2 Kaalul on palju, eriti seoses Aafrika arengu ja stabiliseerumisega, ent ka seoses Euroopa julgeoleku ja võimega saavutada stabiilne jätkusuutlik majanduskasv.

1.3 **Arengupoliitika meetmed**, mida Euroopa Liit on seni vastavalt mitmetele lepingutele (Lomé, Yaoundé, Cotonou) võtnud, ja neile eraldatud vahendid **ei ole saavutanud soovitud tulemusi**, eelkõige inimväärsete töökohtade loomise osas. **Selline olukord ei tohi jätkuda** ning hädavajalike muutuste valguses tervitab komitee 8.–9. detsembril 2007 Lissabonis toimunud ELi ja Aafrika tippkohtumisel tehtud edusamme.

1.3.1 Iseäranis tervitab komitee asjaolu, et tööhõivet käsitletakse valdkonnaülese küsimusena.

1.4 Komitee on veendunud, et inimväärse tööhõive arendamine aitab vähendada ebavõrdsust ja vaesust ning edendada sotsiaalset integratsiooni ja väarikat elu, mis on olulised ekstremismi ja konfliktide lõpetamiseks ning vajaliku stabiilsuse saavutamiseks.

1.5 Komitee on veendunud, et inimväärse tööhõive loomiseks tuleb selle eesmärgi saavutamiseks võtta vajalikke meetmeid lähtuvalt alltoodud parameetritest. Hoolimata sellest, et meetmed on üksteisest sisuliselt erinevad, ühendab neid tugev koosmõju, mis tekitab vastastikuseid reaktsioone ja liidab nad ühtseks poliitikaks.

1.5.1 Majanduskasv tugineb peamiselt loodusvaradele ja selle tekitatud tööhõive on väike. **Kasv tuleb suunata ümber esmatöötlemisse ja toodete rafineerimisse.** Investeeringud peaksid teenima seda eesmärki ja keskendumas valdkondadele, mis pakuvad suurt lisandväärtust.

1.5.2 **Kõige olulisem on erasektor ja seega VKEd.** EL peaks tegema VKEde arendamisest oma koostööpoliitika ühe tugisamba.

1.5.3 Toorainehindade tõus viimasel ajal on täiendav põhjus, miks **muuta põllumajandussektor strateegiliseks arenguprioriteediks.** Põllumajandus moodustab olulise osa maakasutusest ja maapiirkondade tööhõiveist ning seepärast peaks ta aitama samaaegselt kaasa nii toiduainetesektori isemajandamisele, töötleva tööstuse arengule kui ka elanike maapiirkonnast lahkumise peatamisele.

Tarvis on välja töötada lühiajaline, keskpikk ja pikaajaline põllumajanduspoliitika ning esmatähtsaks tuleb seada selleks ka piisavate eelarvevahendite tagamine. Poliitika tuleb välja töötada ja seda rakendada koostöös põllumajandusorganisatsioonidega.

1.5.4 **Inimressursside arendamine** on möödapääsmatu tegur kõigi arengustrateegiatega. Seepärast on vaja analüüsida tööhõivevajadusi ja tööturgu, koostada prognoose ning **osata ette näha neid raskusi, mis tekivad kutseõppe kohandamisel vastavalt tööhõivele.**

1.5.5 Ehkki **piirkondlik ja kohalik majandusintegratsioon** on märkimisväärselt edenenu, on kaubanduspotentsiaal veel täiel määral kasutamata. Eeskätt tuleks kooskõlastada meetmeid tolliprotseduuride ühtlustamiseks, infrastruktuuri parandamiseks ja kodanike vaba liikumise tagamiseks. Sellest vaatepunktist lähtuvalt peab komitee kahetsusväärseks, et **piirkondlikud läbirääkimised** majanduskoostöölepingute üle, mis hõlmavad muude eesmärkide kõrval ka majandusintegratsiooni, ei ole käesoleva dokumendi koostamise ajaks veel lõppenud.

1.5.6 Kõigi arengut puudutavate poliitikavaldkondadega peaks kaasnema ja neid peaks kujundama **sotsiaaldialoog**, eeskätt kollektiivsed läbirääkimised. **Seepärast on vaja luua tugevad ja sõltumatud tööandjate ja töötajate organisatsioonid ning neid edendada.**

1.5.7 **Valitsusväliste sidusrühmade kaasamine on inimväärsete töökohtade loomiseks möödapääsmatu** ja seepärast peab sellel olema ELi Aafrika strateegias keskne koht. Seepärast tuleks valitsusvälised sidusrühmad kaasata riiklike ja piirkondlike näidisprogrammide väljatöötamisse.

1.5.8 **Hea haldus** on investorite usalduse saavutamise võti. Juba ainuüksi seepärast on see töökohtade loomiseks oluline. Head haldust tuleks käsitleda terviklikult ja see peaks hõlmama inimõiguste ja töötajate õiguste austamist, sealhulgas ametiühingute vabadusi, töönorme ja **võitlust korruptsiooniga.** Viimati nimetatud osas **peaksid EL ja liikmesriigid seadma osutatava rahalise abi sõltuvusse abi jälgitavusest selle liikumisel lõppkasutajani.**

2. Sissejuhatus

2.1 Arengu- ja humanitaarabi volinik Louis Michel taotles 11. juuli 2007. aasta kirjas Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteelt ettevalmistava arvamuse koostamist komisjoni teatises „Kairost Lissabonini — ELi ja Aafrika strateegiline partnerlus” tõstatatud probleemide kohta, eeskätt küsimuse kohta, **kuidas vähendada tööpuudust Aafrikas.**

2.2 Komitee tervitab seda taotlust, mis pikki aastaid Aafrika suunal viljeletud arengupoliitika vaimust kantuna püüab siiski tõstatada uusi küsimusi tuleviku kohta, viidates ELi ja Aafrika tippkohtumisel tehtud otsustele, mis on sätestatud deklaratsioonis „Strateegiline partnerlus”, millega kaasneb strateegia täitmise „Esimene tegevuskava (2008–2010)”.

2.3 Küsides komitee arvamust **tööhõive kohta**, annab komisjon selgelt mõista, et tema jaoks on arengupoliitika peamine eesmärk tööhõive ning et majanduslikel ja sotsiaalsetel sidusrühmadel on oma osa **vaesuse vastu võitlemisel inimväärsete töökohtade loomise näol.** See valmistab komiteele heameelt.

Käesolev arvamus on koostatud pärast põgusat tutvumist varasema poliitika ja selle tulemustega ning ülevaate saamist Aafrika praegusest olukorrast ja selle edasisest poliitikast. Arvamuses rõhutatakse põhivaldkondi, kus komitee arvates tuleks aidata luua inimväärseid töökohti. Käesolevas uurimuses on võetud arvesse 8.–9. detsembril 2007 Lissabonis toimunud ELi ja Aafrika tippkohtumisel heaks kiidetud suuniseid ja tegevuskava. Uurimus tugineb komitee varasematele arvamustele Aafrika arengu kohta ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ CESE 1205/2004, „Naisorganisatsioonide kui mitteriiklike osalejate roll Cotonou kokkuleppe elluviimisel”, raportöör Susanna Florio, september 2004.

CESE 1497/2005, „Kuidas integreerida sotsiaalsed aspektid majanduspartnerluse lepingusse”, raportöör Antonello Pezzini ja Gérard Dantin, detsember 2005.

CESE 753/2006, „Aafrika kui vajalik prioriteet: Euroopa kodanikuühiskonna seisukoht”, raportöör Adrien Bedossa, mai 2006.

CESE 673/2007, „Ränne ja areng: võimalused ja väljakutsed”, raportöör Sukhdev Sharma, detsember 2007.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ELi-AKV riikide järelevalvekomitee aruanded „Inimressursid arenguks”, raportöör Brenda King ja Adrien Béléki Akouete, mai 2007.

3. Üldised märkused

3.1 Aafrika on mitmekesine kontinent. See koosneb riikidest, millel on sageli erinev ajalugu, kultuur, etniline koosseis, loodusvarad (mineraalid, nafta, teemandid jms), kliima või arusaam demokraatiast, heast haldusest ja inimõiguste austamisest. Selle tulemuseks on väga erinev majanduslik ja sotsiaalne tase. Seepärast on raske mõista või vaadelda seda kontinenti üldistatult ja ühtselt. Sellest hoolimata on Aafrika riikidel palju ühiseid jooni, eeskätt nende suhted Euroopaga nii minevikus kui ka tulevikus või nende ühine ajalugu, mis paneb aluse ühisele tulevikule, sest mõlemad osapooled püüdleval muutuste poole.

3.2 Üleilmastumine on toonud kaasa vajaduse Euroopa ja Aafrika vahelisi suhteid **oluliselt edasi arendada**, vältides minevikus tehtud vigu. See areng peab lähtuma arusaamast, et ühisele tulevikule tuleb panna alus, mis lähtub ühistest probleemidest ja ohtudest ning vastastikustest huvidest, mitte lühikesest ühisest ajaloost, kaastundest või lojaalsusest — see sunnib nii mitmeidki partnereid mõlemal kontinendil omaenese vastuoluliste seisukohtadega silmitsi seisma.

3.3 Kaalul on palju. Vaid viieteistkümmne kilomeetri kaugusel Euroopast asuvale Aafrika kontinendile on koondunud kõik tänapäeva maailma peamised ohud: kontrollimatu ränne, epideemiad, kliima- ja keskkonnakatastroofid, terrorismioht jne. Ent samas on Aafrikal ka kõige suurem potentsiaal nii loodusvarade kui ka tarbijate ja investeeringute nõudluse osas.

3.4 Kahtlemata jääb Euroopa Liit Aafrika peamiseks majanduspartneriks ja tema suurimaks toetajaks. Ent seda ajalooliselt väljakujunenud monopoli on asunud lõhkuma uued toetajad, eesotsas Hiinaga, kelle eeskujul on järginud ka India, suuremad Ladina-Ameerika riigid ja Pärsia lahe kuningriigid, koguni Iraan ning samuti USA, kes soovib agaralt tagada oma energiavarustuse turvalisust, võidelda terrorismiohu vastu, levitada kristlikke väärtusi ja demokraatiat uutele aladele ning takistada hiinlastel nn mänguga ühinemast, sest ameeriklased näevad selles murettekitavat arengut (2).

3.5 Samuti on selge, et Euroopa kontinendi edasine julgeolek, sealhulgas tema võime säilitada stabiilne jätkusuutlik majanduskasv, on tihedalt ja vahetult seotud Aafrika arengu ja stabiilsusega. Euroopa ei saa keskpikas ja pikas perspektiivis jätkata eksisteerimist heaolusaarena kui ta on vaid viieteistkümmne kilomeetri kaugusel kontinendist, mille peamine omadus on viletsus. Kaalul on Euroopa Liidu jätkusuutlik areng ja EL peab mõistma, et nüüd on tema piiriks Aafrika.

3.6 „Euroopa strateegiat Aafrika suhtes on pikka aega iseloomustanud ebavõrdne **abistaja-saaja** suhe, mis on põimunud ideoloogiliselt eksliku puhta südametunnistusega ja ühepoolse

nagemusega meie huvidest. See iganenud ebarealistlik arusaam on olnud äärmiselt kahjulik. On vaja pöörata uus lehekülj ja luua uut liiki partnerlus, kus partneritel on võrdsed õigused ja kohustused ning kus mõlema teod tuginevad sellistele teguritele nagu jätkusuutlik areng, hea majanduslik, eelarveline ja sotsiaalne haldus ning tehnosiire ...” (3).

3.6.1 Aafrika tänast majanduslikku ja sotsiaalset olukorda arvestades võib nimetada läbikukkunuks varasema strateegia, mille alus on ebavõrdne abistaja-saaja või rahalise toetaja — saaja suhe, mis on saanud konkreetse väljenduse erinevates lepingutes, mis on valitsenud või valitsevad ELi ja Aafrika vahelisi suhteid (4). **Olukorda on vaja muuta.**

Aafrika riikidest on saanud seetõttu sõltlased eeskätt rahastamise osas ning see on neid sundinud panema panti dünaamilisuse, mida on vaja edukaks juurdepääsuks maailma majandusele.

3.6.1.1 Hoolimata aastakümnete pikkusest arenguabi saamisest paljudelt Euroopa Liidu liikmesriikidelt (kelle puhul on sageli tegu endise koloniaalvõimuga) ja sellistelt rahvusvahelistelt organisatsioonidelt nagu Maailmapank, on äärmine vaesus Aafrikas üha süvenenud.

3.6.1.2 Kui sellised tärkava majandusega riigid või piirkonnad nagu Hiina, India, Kagu-Aasia ja Brasiilia on teel maailma mõjuvõimsaima majandusega riikide sekka ja saavad osa rahvusvahelisest kaubandusest, siis Aafrika majanduslik potentsiaal on — mõne erandiga — veel kasutamata.

3.6.1.3 Miks on selline riik nagu Lõuna-Korea, mis vaid mõned aastad tagasi elas n-õ riisi nimel ja riisist, suutnud saada maailma üheks juhtivaks elektroonikatootjaks, laevaehitajaks, IT-teenuste pakkujaks ja autotootjaks, aga Aafrika mitte?

3.6.1.4 Euroopa on jätkuvalt peamine Aafrika toodete impordija. Hoolimata sellest, et soodsad tollimäärad on kehtinud ligikaudu 25 aastat, on Aafrika eksport Euroopa Liitu ülemaailmset kaubandusmahtu arvestades enam kui poole võrra langenud, vähenedes 8 %-lt 1975. aastal 2,8 %-ni 2000. aastal. Soodsad tollid ei ole olnud piisav lahendus. Kõnealuse kontinendi võimet ekspordida oma tooteid Euroopasse on pärssinud Aafrika kaupade konkurentsivõime puudumine.

3.6.1.5 Aafrika majanduskasvu viljad, mis tulenevad peamiselt loodusvarade kasutamisest, on jaotunud ebaühtlaselt, suurendades ebavõrdsust veelgi ja jättes vaesed sama vaeseks kui nad olid või muutes nad veelgi vaesemaks, samas kui rikkad saavad üha rikkamaks. Kõik see on kaugel heast majanduslikust haldusest ja tõstatab terve rea eetikaga seotud probleeme. Paljud aafriklased on sellise olukorra kohta sõna võtnud:

— „(Me peame) repatrieerima vahendid, mis on saadud ebasesaduslikult päritoluriikides ja kantud välispankadesse” (5).

(2) Union Européenne/Afrique: „Le partenariat stratégique”, Nathalie Delapalme, Elise Colette. Notes de la Fondation Robert Schumann, detsember 2007.

(3) Volinik Louis Micheli kõne ELi-Hiina-Aafrika konverentsil, mille korraldas Euroopa Komisjon Brüsselis 28. juunil 2007.

(4) Volinik Louis Micheli vastus kõnelejalale Kigalis korraldatud parlamentaarsel ühisassambleel. 18.–22. november 2007.

(5) Aafrika Liidu erakorraline tippkohtumine, mille teema oli vaesuse vähendamine ja tööhõive Aafrikas, 3.–9. september 2004, Ouagadougou, lõppdeklaratsioon (artikkel 16).

— „Me vaevleme halva halduse küüsis... mõni riik on praegu vaesem kui enne nafta või teemantide kaevandamise alustamist... teisi valitsevad juhid, kelle isiklik vara on suurem kui riigi välisvõlg! See kurjus ei ole tulnud väljapoole, vaid seest, meist endist“⁽⁶⁾.

4. Kairost Lissabonini: uus ELi Aafrika strateegia

4.1 Seni rakendatud poliitika ja selle rahastamine ei ole alati andnud soovitud tulemusi, eriti mis puudutab inimväärsete töökohtade loomist. Lähtudes eelöeldust ja sellest, et muutused on vältimatud, on komiteel heameel näha 8.–9. detsembril 2007 toimunud Lissaboni tippkohtumise edusamme. Komitee on rahul, et leidub poliitilist tahet, mis on teinud võimalikuks koostöö laiendamise või koguni selle ümberkujundamise suuna muutmise teel ning seeläbi nii kaubanduslike kui ka poliitiliste suhete arendamise kahe kontinendi vahel.

4.2 Seitse aastat pärast Kairo tippkohtumist on Lissaboni tippkohtumine pannud aluse uuele, võrdsete partnerite strateegilisele partnerlusele Aafrika ja Euroopa Liidu vahel. See toetub ühistele väärtustele, põhimõtetele ja huvidele, mis võimaldavad neil koos rahvusvahelisel tasandil vastata globaalsetele väljakutsetele: rahu ja julgeolek, haldus ja inimõigused, ränne, energia ja kliimamuutused, kaubandus, infrastruktuur ja areng.

4.3 Kui sisu kõrvale jätta, siis see, mis teeb kõnealuse strateegia ainulaadseks ja murranguliseks, on kaheksa prioriteetse tegevuskava (vt käesoleva arvamuse I lisa) rakendamine koos rakendusetaipi deklaratsiooniga. Need tegevuskavad on teatud liiki juhend või tööplaan, mis paneb strateegiliste prioriteetide rakendamise ja kahe kontinendi tehtud valikud konkreetsetesse sammudesse. Nende kaheksa — Cotonou kokkuleppe eeskujul väga ambitsioonika — tegevuskava elluviimisel tehtud edusamme hinnatakse järgmisel tippkohtumisel 2012. aastal.

4.4 Komitee arvates on positiivne, et lisaks kahtlemata olulistele deklaratsioonidele on loodud kogu tööraamistik, mis teeb deklaratsioonidest reaalsuse ja võimaldab hinnata nende rakendamist 2010. aastal.

4.5 Komitee rõhutab, et igaüks neist kaheksast partnerlussuhetest, mis on sätestatud tegevuskava kujul, aitab kaasa inimväärsete töökohtade loomisele, kui vajalikud poliitilised otsused on tehtud ja tingimused, et tegevuskavaga kaasnevad konkreetsete tööhõive edendamise meetmed (vt 7. peatükk).

4.6 Nendest saavutustest hoolimata ei suutnud tippkohtumisel osalejate hea tahe siiski varjata paljusid raskusi ja võimalikke ohte, millele juhtisid tähelepanu mõne Aafrika riigi juhid. Nad leidsid, et tasakaalustatud partnerlussuhet loov uus strateegia on tõepoolest uudne, ent see ei pruugi tuua kaasa kiiret paranemist suhetes, milles tänini nähakse siiski valitseva ja valitseva poole olemasolu.

⁽⁶⁾ Prantsusekeelse Lääne-Aafrika riigi majandus- ja sotsiaalkomitee presidendid sõnavõtt Aafrika Majandus- ja Sotsiaalkomiteede Liidu (UCESA) peassamblee istungil 13.–14. novembril 2007 Ouagadougous.

— ELi bürokraatia sai karmi kriitika osaliseks, samas kui „Hiinast on nii lihtne saada traktoreid, mida meil kohe tarvis on“.

— ELilt sooviti Aafrika koloniseerimise ja rikkumise hüvitamist või Aafrika sisserändajate vastuvõtmist.

— Väljendati kahtlusi selle osas, kas majanduspartnerluse lepinguid on võimalik sõlmida tõelise partnerluse vaimus.

— Mõisteti hukka erinevad seisukohad Zimbabwe kriisi osas.

Kõnealused kaks osapoolt peavad läbima veel pika ja konarliku tee, enne kui nad saavutavad oma eesmärgid uue kindlustunde vaimus.

4.6.1 Selles kontekstis usub komitee, et eelkõige Aafrika valitsuste endi ülesanne on **tasakaalustatud partnerluse raames võtta vastutus hea halduse eest, võidelda korruptsiooni vastu** ja meelitada ligi otse- või välisinvesteeringuid, et vähendada vaesust oma riigis. Suveräänsusega kaasneva vastutuse võtmine on uue partnerluse puhul hädavajalik. See tähendab, et Aafrika ja Euroopa vahelise tasakaalustatud partnerluse eesmärgile kindlaks jäämine on nüüdsest oluline põhimõte ja see leiab täieliku väljenduse ning liigub inimväärsete töökohtade loomise poole.

4.7 Komitee täheldab rahuldusega rolli, mis on antud kodanikuühiskonnale mitte üksnes institutsionaalses mõttes (suhted Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ning ÜRO ECOSOCi vahel)⁽⁷⁾, vaid ka kodanikuühiskonda moodustavate valitsuseväliste sidusrühmade suhtes⁽⁸⁾. Sellest seisukohast vaadatuna, kui väljendatud poliitiline tahe võtab kuju ja saab tegudeks, siis tuleb võtta arvesse Cotonou kokkuleppe rakendamise käigus ilmnenud raskusi, isegi kui on oht läbi kukkuda.

Kokkuvõttes kiidab komitee heaks üldise keskendumise progressile, mida ELi strateegia Aafrikas saavutada püüab.

5. Inimväärne töö — tõhusa ELi Aafrika strateegia oluline eesmärk

5.1 ELi Aafrika strateegia artiklis 55 on öeldud: „Tööhõive küsimustega, täpsemalt sotsiaalkaitse, tööhõivevõimaluste puuduse ja inimväärse töö edendamise Aafrikas tegeldakse ühiselt, kusjuures prioriteedina käsitletakse tootlike töökohtade loomist ametlikus majandustegevuses, kehvade elu- ja töötingimuste parandamist kooskõlas ÜRO inimväärse töö tegevuskavaga ning varimajanduse integreerimist ametlikku majandustegevusse.“

5.2 Komiteel on hea meel, et tööhõive küsimus on ELi Aafrika strateegias ametlikult arvesse võetud, ja usub, et selle probleemiga tegelemine on kõigi püüdluste keskmes nii kvaliteedi kui ka kvantiteedi poolest, lahendamaks ebavõrdsuse, vaesuse ja sotsiaalse integratsiooni probleeme, millest sõltub ekstremismi ja konfliktide lõpetamine ning seega ka Aafrika riikide stabiilsuse tagamine.

⁽⁷⁾ Vt deklaratsiooni artikleid 104 ja 105.

⁽⁸⁾ Vt deklaratsiooni artikleid 106–110.

6. Tööhõive olukord Aafrikas

Osaluse määr on suur (68,6 %). Ehkki tööpuudus on samuti suur (10,3 %), **on kõige tõsisem probleem inimväärsete ja tootlike töökohtade nappus: 46,2 % elanikkonnast, kellest 55,4 % paikneb Sahara-taguses Aafrikas, peab ajama läbi vähem kui ühe dollariga päevas.** Teisisõnu, oluline osa aktiivsest elanikkonnast töötab varimajanduses, vaevalt äraelamist võimaldavatel töökohtadel. Varimajanduse osakaal on 68 % kogu tööhõivest ja 57,2 % sellest on seotud esmase põllumajandussektoriga. Nendel töökohtadel töötavad eeskätt noored ja naised. Kuivõrd naistel on oluline roll, sest nad on majanduslike kogukondade ja perekondade keskmis, siis on nad Aafrika majandusliku ja sotsiaalse ülesehituse alustala (vt käesoleva arvamuse II lisa).

7. Inimväärsete ja tootlike töökohtade loomine

Eeltoodud arvesse võttes on Aafrika prioriteet inimväärsete ja tootlike, vabalt valitavate töökohtade loomine. Miski muu ei aita tõhusalt kaasa vaesuse likvideerimisele, väärrika elu elamisele ja kõiki hõlmava tõhusa sotsiaalkaitse tagamisele (võttes seejuures kõigil tasanditel arvesse soolist aspekti), samuti noorsooküsimuste lahendamisele, sest noored on Aafrika tulevik, ega solidaarsuse tagamisele põlvkondade vahel.

Ilma tootliku tööhõiveta ja inimväärse elatustasemetega ei saa toimuda majanduslikku ja sotsiaalset ega isiklikku arengut. Need eesmärgid on inimressursside ja erasektori tegevuse arendamise seisukohast kõige tähtsamad. Kogu oma potentsiaali kasutamiseks peab see protsess moodustama osa toetavast raamistikust, mis koosneb demokraatiast, õigusriigist, heast haldusest ning inim- ja sotsiaalõiguste austamisest.

Lissaboni tippkohtumisel vastu võetud Eli Aafrika strateegia käsitleb tööhõivet kui horisontaalset probleemi. Käesoleva peatüki eesmärk on anda põhjalik ülevaade sellest keskselt küsimusest läbi analüüsi ja suuniseettepanekute, arutades peamise mehhanisme, mis toetavad kõnealuse eesmärgi lähenemisi — tegu on eeskätt makromajandusliku strateegiaga. Selleks et vajalike meetmete rohkusega toime tulla, oleks kasulik hiljem koostada Euroopa valitsusväliste organisatsioonide poolt Aafrikas läbiviidavate arenguabitegevuste loetelu, kus on toodud esile edukad programmid, iseäranis need, mida rakendatakse koostöös kohaliku kogukonna ja/või rühmadega (ühistud, aiapidajad, haridus- või tervishoiuvõimaluste pakkujad) ning mis aitavad kaasa töökohtade loomisele.

Sellest hoolimata ja lisaks eeltoodule rõhutab komitee jõuliselt seda, et **Aafrika areng ja seega ka inimväärsete ja tootlike töökohtade loomine on võimalik vaid juhul, kui Aafrika riigid muutuvad stabiilsemaks.** Paljud Aafrika riigid on endiselt lõputute konfliktide küüsis. Viimase kümne aasta jooksul on konfliktid Guineas, Libeerias ja Sierra Leones, mis on loodusvarade, eeskätt teemantide ja puidu poolest rikkad riigid, viinud piirkonna ränka kriisi, tekitades suure põgenikelaine. Rääkimata konfliktist Darfuris, mis kurnab Sudaani, nn unustatud sõjast Põhja-Ugandas, jätkuvast ebakindlusest Kesk-Aafrika Vabariigist

ida ja lääne pool ning Kongo ebastabiilsusest. Olukorda arvestades on Euroopa Liidul ja üldisemalt kogu rahvusvahelisel kogukonnal oluline roll selles kontinendi tuleviku seisukohast olulises küsimuses, sest lisaks toimepandud julmusele on üks tõsiasi, mida keegi eirata ega tunnistada ei suuda, see, et ehkki tööhõive abil on võimalik suurendada riikide stabiilsust, takistab riikide ebastabiilsus nende arengut ja seega ka töökohtade loomist.

7.1 Töökohti loov majanduskasv

7.1.1 Majanduskasvu seisukohast oli 2006. aasta Aafrika jaoks edukas, sest Põhja-Aafrikas kasvas majandus 6,3 % ja Sahara-taguses Aafrikas 4,8 %, kuigi riigiti olid erinevused suured.

7.1.2 Need näitajad on märkimisväärsed, eriti kui võrrelda neid Euroopa Liidu tulemustega. Kuid stagneeruva, et mitte öelda regresseeruva tootlikkuse, halvasti suunatud investeeringute, peamise tööstusliku ja põllumajandusliku tootmise madala lisandväärtuse, elanikkonna plahvatusliku kasvu ja inimväärse tööhõive ulatusliku puudujäägi tõttu **peaks kasv olema kahekohalise arvu suurune, et tööhõive olukord nii kvantitatiivselt kui ka kvalitatiivselt paraneks.** Hinnanguliselt on vaja vähemalt 9 %-list kasvu, kui soovime millenniumi eesmärkidesse positiivsemalt suhtuda, ent kahjuks ei hõlma need tööhõive eesmärgid.

7.1.3 Majanduskasv loob praegu vähe töökohti, sest see on halvasti suunatud. Tavaliselt tuleneb kasv loodusvarade kasutamise suurendamisest, mida sageli iseloomustavad peaaegu vastu võetamatud töötingimused, kuid mille elujõulisus on viimasel ajal suurenenud ja seda eeskätt naftat tootvates riikides peamiselt seetõttu, et toornafta hind barreli kohta on tõusnud. Lisaks ebastabiilsusele, mis tuleneb nafta hinna kõikumisest, ei loo see olukord uusi töökohti. Sama kehtib ka muude loodusvarade kohta, mida eksporditakse enamasti rafineerimata kujul. Kui keskklass kasutab uuendatud tegevuselt saadud tulu, siis reeglina tarbivad nad imporditud tooteid. Selline tarbimine ei aita vähimalgi määral kaasa kohaliku tööhõive suurenemisele.

7.1.4 Toornaftast saadud tulu (mille kasutamise koht ja viis ei ole alati selge) tuleb investeerida kõrge lisandväärtusega töödeldud toodete valmistamisse. See tooks kaasa majanduskasvu ja tööhõive. Sama kehtib ka teiste loodusvarade ja põllumajandustoodangu kohta, mis võiksid struktureeritud, rahastatud ja prioriteetse põllumajanduspoliitika raames edendada põllumajandusliku toidutööstuse arengut (vt käesoleva arvamuse IV lisa punkt 7.4).

7.1.5 Majanduskasv, mis loob optimaalse arvu töökohti, ei saa tuleneda pelgalt tooraine kasutamisest ega traditsioonilisest ja põllumajanduslikust masstoodangust (suhkruroog, puuvill, banaanid, maapähklid, kakao jne). See tuleb ka töötleva tööstuse arendamisest kõrge lisandväärtusega toodete tootmiseks, mis on pikas perspektiivis parim viis, kuidas vältida kaubandustingimuste halvenemist ning edendada osalemist kohalikus, piirkondlikus ja maailma majanduses, et uuest arenguetapist kasu lõigata.

7.2 Investeeringute mitmekesistamine

Ilma majanduskasvuta töökohti (peaaegu üldse) juurde ei teki ja ilma kvaliteeti investeerimata ei teki majanduskasvu.

Üldiselt ollakse seisukohal, et kiire majanduskasvu säilitamine mitme aasta vältel (vt 7.1.2) nõuab investeeringuid, mis ulatuvad 22–25 %ni SKTst, ent Aafrikas pole see olnud viimastel aastatel rohkem kui 15 %. Selliste kasvumäärade saavutamine on võimalik kahe investeeringute allika abil.

7.2.1 Sisemised investeeringud

7.2.1.1 Esiteks on vaja investeerida sektoritesse, millel on kõrge lisandväärtus ja/või kõrge tootmisvõimsus koos suure töökohtade loomise potentsiaaliga, st infrastruktuur, säästev areng ja põllumajandus, keskkonnakaitse, kultuurivaldkond, transport, kalandus, metsandus, info- ja sidetehnoloogia, tööstus (esmatöötlus ja valmistooted) jne. Samuti on vaja investeerida valdkondadesse, mis soodustavad otseseid välisinvesteeringuid. Lisaks on vaja astuda samme järgmise tõhusa ringi loomiseks: sisemised investeeringud → tootmine → kaubandus → kasum → uued sisemised investeeringud.

7.2.1.2 Sisemised investeeringud ehk pigem sisemiste rahaliste vahendite mobiliseerimine võimaldab erinevalt otsestest välisinvesteeringutest seada Aafrikal omaenese arenguprioriteete.

7.2.1.3 Kust sisemised investeeringud tulevad?

- Loodusvarade (nafta, gaas, süsi, teemandid, puit, mineraalid nagu kroom, plaatina, koobalt, kuld, mangaan, vask, raud, uraan jne) kasutamisest saadud hiiglasliku avaliku või varjatud tulu mobiliseerimisest⁽⁹⁾. (Mis sellest praegu saab? Ja mis saab näiteks tulust, mida teenitakse suhkrult, mida müüakse maailmaturu hinnast kolm korda kallimalt?)
- Käibemaksu kasutuselevõtu edukus riigi tulude suurendamisel on olnud vaid piiratud ja osaline. Seda saaks parandada.
- Maksude parem laekumine võiks mõne riigi maksutulu kahekordistada.
- Olulised erinevused maksutulu suhtes SKTsse (mis ulatub 38 %-st Alžeerias ja Angolas kuni vähem kui 10 %-ni Nigeris, Sudaanis ja Tšaadis) viitavad sellele, et kehva suhtega riigid saaksid oma tulusid oluliselt suurendada.
- Üleminek deklareerimata tööhõivelt deklareeritud tööhõivele suurendaks maksutulu, mis omakorda suurendaks ressursibaasi.

⁽⁹⁾ Peaaegu kõik maailma kroomivarud (eeskätt Zimbabwe ja Lõuna-Aafrikas), 90 % maailma plaatinavarudest (Lõuna-Aafrika) ja 50 % koobaltivarudest (KDV, Zambia) asuvad Aafrikas.

Olukorra parandamise nimetatud viisid kõik koos peaksid aitama kaasa riigi poliitikameetmete kvantitatiivsele ja kvalitatiivsele kasvule.

— Paljudes riikides on sisserändajatest töötajate poolt kodumaale saadetud summad oluline arenguressurss⁽¹⁰⁾. 2004. aastal ulatusid need ligikaudu 16 miljardi USA dollarini. Registreeritud ja registreerimata summad ületavad riiklikku arenguabi ja otseseid välisinvesteeringuid. Neil summadel, mis võlga ei tekita, võib olla oluline mõju investeerimissuutlikkusele, kui nad suunata läbi ametliku pangandussüsteemi Aafrika riikides, kui see pangandussüsteem on usaldusväärne ja tõhus. Juba ainuüksi käesolevast punktist selgub **rände olulisus Aafrika riikide jaoks**. See olulisus tähendab, et kõik rändevoogusid käsitlevate õigusaktide muudatused tuleb teha alles pärast põhjalikku arutelu ELi, liikmesriikide ja asjaomaste Aafrika riikide vahel⁽¹¹⁾.

— Kapitali väljavool jätab Aafrika riigid ilma suurtest ressursidest, mida saaks kasutada investeerimiseks. **Kapitali väljavool on kaks korda suurem kui kogu Aafrika kontinendi riigivõlg**⁽¹²⁾, pannes mõnda eksperti väitma, et Aafrika on muu maailmaga võrreldes nn netokreditor. Kui need ressursid investeeritaks tootmisse, siis tekitaksid nad tööhõivet ja annaksid tulu suurtele elanikkonna osadele. Lisaks äravoolu peatamisele, mida on tehtud mõnes Euroopa riigis, peaksid valitsused kaaluma ka ajutist amnestiat sellise kapitali repatrieerimiseks.

Seda silmas pidades ning finants- ja eelarvesektoris vajalikke reforme läbi viies saaks Aafrika hõlpsasti mobiliseerida oma sisemisi ressursse, et finantseerida tootmisinvesteeringuid oma ärarängemise järgi.

7.2.2 Otsesed välisinvesteeringud

Otseste välisinvesteeringute panus on kõnealuse kontinendi majandusarengu seisukohast olulise tähtsusega. Õige juhtimise korral etendavad need tähtsat rolli sihtriigi arenguprotsesses, pakkudes kapitali ja tehnoloogiat, oskusi, oskusteavet ja ligipääsu turgudele, mis aitab omakorda kaasa ressursside kasutuse tõhususe ja tootlikkuse suurenemisele.

7.2.2.1 Ehkki keskmine aastane otseste välisinvesteeringute voog Aafrikasse 1980. aastatel kahekordistus, kerkides 2,2 miljardi USA dollarini võrrelduna 1970. aastatega, suurenesid otsesed välisinvesteeringud 1990. aastatel järsult 6,2 miljardi USA dollarini ning ajavahemikul 2000–2003 13,8 miljardi USA dollarini. Sellest hoolimata moodustab kõnealune kontinent kõigest 2–3 % kogu maailma otseste välisinvesteeringute mahust, mis saavutas senise kõrgtaseme (6 %) 1970. aastate keskpaigas ja moodustab alla 9 % arengumaadesse suunatud mahust, samas kui 1976. aastal moodustas see arengumaade otseste välisinvesteeringute mahust 28 %.

⁽¹⁰⁾ Vt CESE 673/2007 „Ränne ja areng: võimalused ja väljakutsed”, raportöör Sukhdev Sharma, detsember 2007.

⁽¹¹⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ning Aafrika Majandus- ja Sotsiaalnõukogude Liidu teine ühiskoosolek, presidentide järeldused.

⁽¹²⁾ „Economic development in Africa” (Aafrika majandusareng), UNCTADI aruanne, 26. september 2007.

7.2.2.2 Aafrikasse tehtavaid otseseid välisinvesteeringuid iseloomustab neile loodusvarade poolt avaldatav mõju. See on otseste välisinvesteeringute ebaühtlase jaotuse põhjus kontinendil. Kaks kolmandikku otsestest välisinvesteeringutest on viimase kahe aastakümne jooksul läinud 24-le naftast ja mineeraalainetest sõltuvalle Aafrika riigile.

7.2.2.3 Otsesed välisinvesteeringud tuleb suunata eeskätt tootmissektorisse, kus tootmine on tehnoloogiasiidest tulenevalt konkurentsivõimeline ja mitmekesine. Erinevate otseste välisinvesteeringute ligimeelitamiseks ja nende tõhususe tagamiseks peab Aafrika suurendama oma jõupingutusi investeeringuid soodustava ja ligitõmbava keskkonna loomiseks. Otseid välisinvesteeringuid tehakse ja investeeritakse arengusse vaid siis, kui teatud eeltingimused on täidetud: majanduskeskkonna ja infrastruktuuri kvaliteet, asjaomase turu suurus (sellest nähtub ka piirkondliku integratsiooni tähtsus), koolitatud tööjõud (vt „Inimressursid”), riigivõimu tugevdamine ja stabiilsus ning hea haldus. Selleks et otsesed välisinvesteeringud oleksid tõhusad, peavad nad sobima riikliku majandusperspektiiviga ja seega ka kohaliku, piirkondliku ja maailma perspektiiviga. Selleks tuleb paika panna tõeline riiklik strateegia nagu seda tehti Kagu-Aasias 1970. ja 1980. aastatel.

7.2.2.4 Otsesed välisinvesteeringud ei lahenda aga kõiki probleeme ega too kindlasti kaasa head haldust, demokraatiat, õigusriiki, inimõiguste austamist ega juuri välja korrupsiooni või kapitali väljavoolu. Eelnimetatud arvesse võttes tuleb rõhutada, et Hiinast lähtuvad otsesed välisinvesteeringud on viimastel aastatel kasvanud, peamiselt tänu diplomaatilistele püüdlustele, mis kulmineerusid Hiina-Aafrika tippkohtumisega. Hiinast lähtuvad otsesed välisinvesteeringud keskendusid kaevandustööstusele, et tagada riigi varustamine toorainega ja toetada seeläbi oma majanduskasvu.

7.2.2.5 Hiina ja Aafrika vaheline kaubavahetus on viimase kümne aasta jooksul kasvanud kakskümmend korda 3 miljardilt USA dollarilt 1998. aastal 55 miljardi USA dollarini 2006. aastal. Kuid Aafrika huvidest lähtuvalt tõstatab Hiina lähenemisviisi mitmeid küsimusi. Sageli tugevdab see valitsusi, mis ei toeta demokraatiat, õigusriiki ega vaesuse vähendamist⁽¹³⁾. Sellest vaatepunktist on väga kõnekas Darfuri kriisi ja Hiina suhtumine Zimbabwesse. Hiina lähenemine on hirmutav ka arengu seisukohast (vt käesoleva arvamuse III lisa).

7.2.2.6 ELi liikmesriigid on Aafrikas investeeringute mõttes tugevalt esindatud. Selle olukorra ärakasutamiseks võiks kaaluda järgmisi variante:

— pakkuda ELi ettevõtetele arvestatavaid soodustusi näiteks impordi krediteerimise kaudu;

⁽¹³⁾ AKV-ELi parlamentaarne ühisassamblee: aruande „Otseste välisinvesteeringute mõju Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani riikidele” eelnõu, raportöörid Astrid Lulling ja Timothy Harris, Kigali, november 2007.

— kasutada olemasolevaid arengustruktuure pärast nende läbivaatamist ja täiustamist. Näiteks tugevdada EIP investeeringuid ning suurendada nende tõhusust viisil, mis muudab EIP investeeringud erasektori jaoks kasulikuks töövahendiks;

— luua investeeringute piisavalt rahastatud tagatisrahastu, mis on sätestatud Cotonou kokkuleppe artikli 77 lõikes 4.

7.3 VKEd kui majanduslik investeerimisvahend

Erasektor ning selle tugevdamine ja mitmekesistamine on jätkusuutliku arengu, töökohtade loomise ja seega ka vaesuse vähendamise seisukohast olulise tähtsusega.

Enamikus Aafrika riikides puudub aga ühenduslüli ühest küljest varimajanduse ja pigem sotsiaalse ellujäämise kui majanduslike edusammude eest võitlevate väga väikeste ettevõtete ning teisest küljest välismaiste suurettevõtete filiaalide vahel, kelle funktsioon on sisuliselt autokraatlik ja kes teevad kohaliku majanduse heaks seepärast väga vähe.

See tõstatab küsimuse, kuidas edendada selliste väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete tekkimist, mis paneksid aluse sidusale majanduskeskkonnale, mis on võimeline **arendama kontinendi arengu seisukohast üliolulist erasektorit**.

VKEde arengu soodustamine hõlmab järgmist:

— piirkondliku integratsiooni tugevdamine (vt punkt 7.8), et ületada kohalike turgude piirangud;

— halduskoormuse vähendamine, kohtute usaldusvääruse suurendamine, infrastruktuuri, sh immateriaalse infrastruktuuri (sideinfrastruktuuri) kohandamine VKEde vajadustele;

— rahastamisvõimaluste loomine (vt punkt 7.2.1: sisemised investeeringud) VKEde asutamiseks ja rahastamiseks; konkreetsemalt hõlmab see ärikeskkonna parandamist, nt kehtestades turu- ja turustamistoetusi, pakkudes VKEdele tuge, mida nad ametlike rahastamisnõuete täitmiseks vajavad ja suurendades rahastamisvõimalusi mittefinantsteenuseid pakkuva erasektori ulatuslikuma kasutamise abil;

— **Euroopa Liit peab muutma VKEde arengu oma koostööpoliitika nurgakiviks Aafrikas**. Euroopa Liit peab oma liikmesriikide ja nende ettevõtete kaudu lihtsustama ja edendama VKEde asutamist, pakkudes investeeringutele maksusoodustusi (maksukrediit, pehmed laenud, EIP roll);

— süstemaatilise tehnosiirde edendamine (oskusteave, informatsioon), mis võib pikapeale viia teadus- ja arendusprogrammide loomisele. Seadmete, tööstustoodete jms tarnelepingut sõlmiv Euroopa ettevõtte peaks siirdama ka oma tehnoloogiat (Hiinas tehakse seda tuumaenergia ja lennunduse alal, miks mitte siis pisut lihtsamate toodete puhul ka Aafrikas, isegi kui rahalised panused on väiksemad);

- ettevõtete osade müümine ja äriinkubaatorite loomine, mida saab julgustada kutseõppe käigus ettevõtluse edendamiseks;
- Aafrika ja Euroopa ärikoostöö ja ühissettevõtete arendamine (kapital, tööjõud, juhtkond jne).

7.4 Kaasaegsete ja konkurentsivõimeliste tootmisviiside arendamine

Põllumajandus, kalandus ja metsandus on maapiirkondade arengu seisukohalt väga olulised ja seepärast peaksid need olema Aafrika arengu strateegilised põhiprioriteedid. Need sektorid on primaarsektori arengu seisukohalt üliolulised ja seeläbi, võttes arvesse suurt territooriumi, mida nad hõlmavad, määravad nad majandus- ja sotsiaalse elu struktuuri. Toidualast isemajandamist ei ole võimalik saavutada ilma maaelu arenguta, sest see on Aafrika majanduses võtmetähtsusega valdkond, mis aitab stabiliseerida elanikkonda ja millel on suur potentsiaal töökohtade loomisel. Mis puutub Aafrika põllumajanduse osatähtsusse, siis põllumajandusega tegeleb 57,2 % kogu aktiivsest elanikkonnast, võrrelduna 5 %-ga tööstusriikide elanikkonnast. On üllatav, et üheksandast Euroopa Arengufondist on põllumajandusele eraldatud vaid 1 %. See tugevdab seisukohta, et riiklike näidisprogrammide koostamisse tuleb kaasata kodanikuühiskond, eeskätt põllumajandustootjad. Võrdluseks võib öelda, et Maailmapank on pühendanud 8 % oma ressurssidest põllumajandusele, kuid ta on samas ka tunnistanud, et see ei ole piisav.

Ajal, mil toorainete ja seega ka toiduainete rahvusvahelised turuhinnad kerkivad, on põllumajandussektori järkjärguline areng veelgi olulisem ning seda saab mõjutada üksnes tõsise struktureeritud põllumajanduspoliitika rakendamine, mis tugineb lühiajalisele, keskpikale ja pikaajalisele planeerimisele. **See poliitika peab olema eelarve ja rahastamise prioriteet selle sõna kõige laiemas tähenduses** ning seda tuleb kohandada vastavalt iga Aafrika riigi spetsiifilistele probleemidele, ent integreeritud piirkondliku lähenemisviisi kontekstis.

Et tagada selle poliitika optimaalne edu, ei tohi seda koostada ega rakendada ilma Aafrika põllumajandusorganisatsiooniga kaasamata ning see peab kindlasti hõlmama kaitsemehhanisme. Näiteks, kas Senegalil on mõtet importida riisi Aasiast, samas kui tema enda jõe piirkondade niisutuspotentsiaal on kasutamata?

Täpsemalt võiks põhjendatud poliitika, mis edendab tööhõivet põllumajandussektoris, toetuda käesoleva arvamuse IV lisas tõstatatud punktidele.

7.5 Inimressursside asetamine tööhõivepoliitika keskmesse

Inimressursside arendamine on möödapääsmatu kõigi arengustrateegiatega puhul. Haridus ja koolitus etendavad selles protsessis põhirolli, tagades paindliku, mitmekülgse ja kvaliteetse tööjõu. Seepärast peavad inimressursside planeerijad koostöös sotsiaalmajanduslike sidusrühmadega analüüsima töökohtade pakkumist ja tööturgu, tegema keskpikki ja pikaajalisi prognoose ning nägema ette tulevasi suuri probleeme ja väljakutseid kutseõppe kohendamisel vastavalt tööhõivele. Selles kontekstis

on harivad arengumaade või hiljuti arenenud riikide sekka jõudunud riikide, nt Korea näited.

Kutseõppealaste kogemuste abil ning sihipärase ja selektiivse rahastamise kaudu, mille puhul on tagatud rahastamise jälgitavus, peaksid EL ja tema liikmesriigid etendama kesket rolli. Euroopa Liidul on palju haridusprojekte, milles Aafrika noored osaleda saavad. See tegevus on väga oluline, sest Aafrika areng sõltub haritud inimestest.

Mitmesugused meetmed, mis asetavad inimressursid tööhõive edendamise poliitika keskmesse, on esitatud käesoleva arvamuse V lisas.

7.6 Piirkondlik integratsioon

Üldiselt ollakse seisukohal, et Aafrika riikide vahelise kaubanduse arendamisel ja suuremate majanduspiirkondade loomisel on suur potentsiaal.

Ehkki piirkondliku ja kohaliku majandusintegratsiooni alal on tehtud suuri edusamme, peamiselt Aafrika Liidu asutamisega, on kaubanduspotentsiaal veel täielikult kasutamata. Meetmed peaksid olema paremini kooskõlastatud, et ühtlustada tolliprotseduure, vähendada tariifseid ja mittetariifseid tõkkeid, parandada transporti ja sidet, suurendades investeringuid piirkondliku infrastruktuuri arengusse, ning tagada viisarežiimide tühistamisega kodanike vaba liikumine. Kõike eelkirjeldatud tuleks rakendada **maakasutuse poliitika** kontekstis, et tagada üldine sidusus.

Aafrika majandusareng sõltub eeskätt tema siseturu tugevdamisest, nii et Aafrika suudaks saavutada sellise sisemise majanduskasvu, mis stabiliseeriks kontinendi ja tagaks talle koha maailma majanduses. Piirkondlik integratsioon ja siseturu areng on sambad ja hüppelauad, mis võimaldavad Aafrikal osaleda positiivselt maailmakaubanduses.

Sellest vaatepunktist lähtuvalt peab komitee kahetsusväärseks, et **piirkondlikud** läbirääkimised majanduskoostöölepingute üle, mis hõlmavad spetsiaalselt muude eesmärkide kõrval ka majandusintegratsiooni, ei ole käesoleva dokumenti koostamise ajaks veel lõppenud.

7.7 Sotsiaaldialoog

Sotsiaaldialoog on inimväärsete ja tootlike töökohtade seisukohast olulise ja keskse tähtsusega. Seda arvesse võttes peaks ta olema ühise strateegia elluviimise lahutamatu osa. Sotsiaalpartnerite täielik osalemine ühiskondlikus ja majanduselus, eriti kollektiivläbirääkimistes, ei vasta mitte üksnes demokraatia nõuetele, vaid on ka sotsiaalse arengu, sotsiaalse rahu ja majandusliku konkurentsivõime allikas. Sotsiaaldialoog on ainulaadne instrument, mille puhul on võimalik saavutada arengut toetav sotsiaalmajanduslik üksmeel. Optimaalset majandusarengut ei ole võimalik saavutada ilma samaaegse sotsiaalse arenguta. Neid kontseptsioone tuleks rakendada üheskoos, et tekitada majandusele täielikuks tõhususeks vajalik kasv, mis parandab inimeste elukvaliteeti, tagab inimväärset töökohad ja ühiskondliku

heolu. Seepärast on vaja tagada ametiühingute ja kollektiivlabi-rääkimiste vabadused ning neid edendada, samuti tugevad ja sõltumatud tööandjate ja töötajate organisatsioonid, millel on oma ülesannete põhjalikuks täitmiseks vajalik suutlikkus ja tehniline oskusteave.

7.8 Organiseeritud kodanikuühiskond

Valitsusväliste sidusrühmade kaasamine on inimväärsete töökoh-tade loomiseks vältimatu ja seepärast peaks see asuma ühisstra-teegia keskmes. Valitsusväliste sidusrühmade kaasamine mitte üksnes ei vasta osalusdemokraatia nõuetele, vaid suurendab ka kohalikul tasandil igapäevaselt kauplemise, tootmise ja talupidami-sega tegelevate inimeste teadmisi. Seepärast tuleks nad kaasata riiklike ja piirkondlike näidisprogrammide koostamisse ning neisse tuleks suhtuda kui arengut edendavatesse osalejatesse, keda rahastatakse riiklikust arenguabist ning lähtudes Cotonou kokkuleppes sisalduvatest suutlikkuse suurendamise sätetest. Selles kontekstis väärub märkimist komitee arvamuse 1497/2005 kolmas osa, kus käsitletakse vajadust organiseeritud kodanikuühiskonna struktuurse ja koguni institutsionaalse ülesehituse järele (platvormid, võrgustikud, komiteed jne), et määrata tegevussuundade arutamise ja kehtestamise aeg ja koht. Selles kontekstis on **üks Aafrika jaoks eeskujulik näide koda-nikuühiskonna nõuandekomitee asutamine EÜ-CARIFO-RUMi majanduspartnerluslepingu raames 2007. aasta**

Brüssel, 18. september 2008

detsembris (vt AKV-ELi majanduslike ja sotsiaalsete sidusrüh-made 25. koosolekul 4.–6. märtsil Brüsselis vastu võetud lõpp-deklaratsiooni „Parem partnerlus parema arengu nimel“). Täites talle Cotonou kokkuleppega antud volitusi, on Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee oma AKV-ELi järelevalvekomitee kaudu etendanud olulist rolli organiseeritud kodanikuühiskonna koordineerimisel, ühisaruteludes ja koostöövõrkude loomisel.

7.9 Hea haldus

Hea haldus on investorite usalduse võti. Juba ainuüksi seepärast on see Aafrika arengu jaoks väga oluline. Demokraatliku halduse edendamine, mida on tarvis kõigil haldustasanditel, on seepärast ELi ja Aafrika partnerlusdialoogi keskmes. Seda tuleks käsitleda tervikuna ja see peaks hõlmama inimõiguste ja töötajate õiguste austamist, sealhulgas ametiühingute vabadusi, töönorme, õigus-riiki, institutsionaalset ülesehitust ja riigi mehhanismide arenda-mist, sest nende nõrkus ja ebapiisavus takistavad tihtipeale koos-tööd, kodanikuühiskonna kaasamist osalusdemokraatiasse või koguni võitlust korruptsiooniga. Viimases küsimuses **peaksid EL ja tema liikmesriigid kasutama partnerlust selleks, et seada rahaline toetus sõltuvusse toetuse lõppkasutajani jõudmise jälgitavusest**, sest igal aastal läheb abiks antud 100 miljardi dollari kohta 30 miljardit kaduma ⁽¹⁴⁾. (vt punktid 3.6.1.5 ja 7.2.1.3, viimane taane)

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee

president

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹⁴⁾ „Economic development in Africa“ (Aafrika majandusareng), UNCTADi aruanne, 27.9.2007, ajalehes Le Monde 16. jaanuaril 2008 ilmunud intervjuu Prantsusmaa koostöö ja prantsuse keelt kõnelevate riikide eest vastutava ministriga.